

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS
2004 m. gruodžio 9 d. *

Byloje C-79/03

dėl 2003 m. vasario 21 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų
neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama G. Valero Jordana, nurodžiusi adresą
dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Ispanijos Karalystę, atstovaujamą N. Díaz Abad, nurodžiusią adresą dokumentams
įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: ispanų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai C. Gulmann
(pranešėjas), J. Makarczyk, P. Kūris ir J. Klučka,

generalinis advokatas L. A. Geelhoed,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2004 m. rugsėjo 9 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad Valensijos srities (Ispanija) teritorijoje leisdama medžioklę klijais išteptomis lazdelėmis naudojant būdą, žinomą pavadinimu „parany“, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvos 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 103, p. 1, toliau – direktyva) 8 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnio 1 dalį.

- 2 „Parany“ yra paukščių gaudymo įtaisas. Jis sudarytas iš sujungtų klėjais išteptų lazdelių, kurios išdėstomos medyje ir prie kurio medžiojami paukščiai priviliojami jauku. Prisilietęs prie klėjais išteptos lazdelės, paukštis paprastai praranda savo gebėjimą skristi ir medžiotojas jį gali sugauti bei nužudyti.

Bendrijos teisė

- 3 Direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „paukščių medžiojimo, gaudymo arba žudymo atžvilgiu <...> valstybės narės draudžia visas priemones, įtaisus ar būdus, kurie naudojami didelio masto ar neatrankiniam paukščių gaudymui ar žudymui arba kurie gali sukelti rūšies išnykimą toje vietovėje, ypač tuos, kurie išvardyti IV priedo a punkte“.
- 4 Direktyvos IV priedo a punkte, be kita ko, minimi klėjai.
- 5 Direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė nukrypti nuo 5, 6, 7 ir 8 straipsnių, jei nėra jokio kito priimtino sprendimo, a–c punktuose numatytais atvejais. Būtent taip nukrypti galima „siekiant apsaugoti nuo didelės žalos pasėlius <...>“ (pagal a punkto trečiąją įtrauką) arba „griežtai prižiūrint ir atrankiniu būdu leidžiant gaudyti, laikyti ar kitaip teisėtai naudoti nedidelį tam tikrų rūšių paukščių kiekį“ (pagal c punktą). (Pataisytas vertimas)

Nacionalinė teisė

- 6 2000 m. rugsėjo 12 d. Valensijos srities vyriausybės priimtame Dekrete Nr. 135/2000 nustatyta speciali leidimų medžioti strazdas „parany“ būdu suteikimo tvarka Valensijos srityje (toliau – Dekretas Nr. 135/2000). Jame numatyta:

- reikalavimai, kuriuos turi atitikti „parany“, ypač atstumas tarp klijais išteptų lazdelių bei naudotinių klijų savybės,
- leidžiamų gaudyti paukščių rūšys: strazdas giesmininkas (*Turdus philomelos*), baltabruvis strazdas (*Turdus iliacus*), smilginis strazdas (*Turdus pilaris*) ir amalinis strazdas (*Turdus viscivorus*),
- medžioklės sezonas ir dienos laikas, kada medžioklė yra leidžiama,
- didžiausias leistinių sugauti vienu „parany“ paukščių skaičius.

- 7 *Tribunal Superior de Justicia Comunidad Valenciana (Ispanija)* 2002 m. rugsėjo 26 d. Sprendimu šį dekretą panaikino. Dėl šio sprendimo Valensijos srities vyriausybė pateikė kasacinį skundą *Tribunal Supremo*.

Ikiteisminė procedūra

- 8 Kadangi Komisija gavo skundų dėl medžioklės su „parany“ Valensijos srities teritorijoje, ji šį klausimą įrašė į 1998 m. lapkričio 12 ir 13 d. Madride įvykusio susirinkimo dėl aplinkos darbotvarkę. Per šį susirinkimą Ispanijos valdžios institucijos pripažino, kad pagal direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punkte numatytą leidžiančią nukrypti nuostatą leido medžioklę šiuo būdu, motyvuodamos tuo, kad siekiant apsaugoti pasėlius nuo žalos nebuvo priimtinesnių sprendimų.
- 9 Manydama, kad leisdamą medžioklę su „parany“ Valensijos srities teritorijoje ir nepagrįsdama aplinkybės, kad nėra kito priimtino sprendimo, taikomos leidžiančių nukrypti nuostatų taikymo šioje srityje atveju, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal direktyvos 8 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnio 1 dalį, 2000 m. spalio 25 d. Komisija jai išsiuntė oficialų įspėjimą.
- 10 2000 m. gruodžio 20 d. laišku Ispanijos vyriausybė atsakė Komisijai, nurodydama, kad atsižvelgiant į Įstatymą Nr. 40/97, kuris perkelia į Ispanijos teisės sistemą direktyvos 9 straipsnio 1 dalies c punktą, Valensijos srities vyriausybė siekė strazdų medžioklei su „parany“ suteikti tinkamą teisinį pagrindą, užtikrinant apribojimo, atrankos ir tinkamos kontrolės principo laikymąsi. Todėl šios srities vyriausybė priėmė Dekretą Nr. 135/2000.
- 11 Per 2001 m. gegužės mėn. susirinkimą su Komisijos atstovais Ispanijos valdžios institucijos nurodė, kad medžioklė klijais išteptomis lazdelėmis yra veikla, Valensijos

regione turinti galias tradicijas, ir kad jos uždraudimas galėtų sukelti socialinių sunkumų. Šių valdžios institucijų manymu, kitų būdų, leidžiančių išvengti žalos pasėliams, nėra.

- 12 2001 m. liepos 26 d. Komisija priėmė argumentuotą nuomonę, iš esmės pakartodama oficialiame įspėjime nurodytus kaltinimus ir įpareigodama Ispanijos Karalystę per du mėnesius priimti tinkamas priemones, kad būtų įvykdyti jos įsipareigojimai pagal direktyvą.
- 13 2001 m. rugsėjo 28 d. atsakyme Ispanijos vyriausybė pakartojo ir papildė argumentus, kuriais ji anksčiau rėmėsi grįsdama ginčijamą medžioklės veiklą.
- 14 Manydama, kad Ispanijos Karalystės įvykdytas direktyvos pažeidimas užsitęsė, Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

- 15 Komisija tvirtina, kad strazdų medžioklė „parany“ būdu yra neatrankinio pobūdžio ir negali būti pateisinta nei direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyta pasėlių apsauga nuo didelės žalos, nei kaip nedidelio tam tikrų rūšių paukščių kiekio gaudymas pagal tos pačios nuostatos c punktą.

Dėl medžioklės su „parany“ neatrankinio pobūdžio

Šalių argumentai

- 16 Komisija teigia, kad nepaisant Ispanijos valdžios institucijų patvirtintų priemonių, ypač susijusių su „parany“ dydžiu, klijais išteptų lazdelių išdėstymu, jauko naudojimu ir „parany“ savininkų įpareigojimu išvalyti ir paleisti į spąstus pakliuvusius kitus nei strazdai paukščius, medžioklė klijais išteptomis lazdelėmis yra direktyvos 8 straipsnyje draudžiamas neatrankinis gaudymo būdas. Iš tikrųjų minėtos priemonės neužkerta kelio paukščių, priklausančių rūšiai, kuriai nėra taikoma leidžianti nukrypti sistema, gaudymui.
- 17 Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad pagal Dekreto Nr. 135/2000 konstatuojamąsias dalis pati klijais ištepta lazdelė yra neatrankinė priemonė, bet tinkamai naudojant pagal šiame dekrete nustatytus apribojimus ir suvaržymus ji tampa visiškai atrankiniu būdu arba atrankine gaudymo priemone. Taigi leidžiamų medžioti klijais išteptomis lazdelėmis rūšims nepriklausančių paukščių sugavimas gali būti tik atsitiktinis. Dekrete Nr. 135/2000 medžiotojams nustatyta pareiga išvalyti visus atsitiktinai sugautus paukščius ir paleisti juos į laisvę užtikrina medžioklės su „parany“ atrankinį pobūdį.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 18 Primintina, kad dėl paukščių medžiojimo, gaudymo arba žudymo direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog valstybės narės draudžia visas priemones, įtaisus ar būdus, kurie naudojami didelio masto ar neatrankiniam paukščių gaudymui ar žudymui arba dėl kurių toje vietovėje gali išnykti rūšis, ypač tuos, kurie išvardyti šios direktyvos IV priedo a punkte, įskaitant klijais išteptas lazdeles.

- 19 Taigi akivaizdu, kad strazdų medžioklė klijais išteptomis lazdelėmis, šiuo atveju organizuojama Valensijos srities teritorijoje, neleidžia išvengti kitų nei strazdai paukščių gaudymo. Šiuo atžvilgiu iš Ispanijos ornitologinės bendrovės trečiosios ataskaitos dėl strazdų gaudymo su „parany“ Valensijos srities teritorijoje (toliau – *SEO/BirdLife* ataskaita), kuri buvo pateikta 2001 m. rugsėjo mėn. vykstant procesui *Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana* ir kurią Komisija įtraukė į šios bylos medžiagą, matyti, kad minėtu būdu sugautų strazdų ir kitų rūšių paukščių santykis yra nuo 1,24 iki 4. Beje, Teisingumo Teismo bylos medžiagoje nėra jokio priešingo įrodymo.
- 20 Iš to išplaukia, kad medžioklė su „parany“ yra grindžiama neatrankinio gaudymo būdu. Aplinkybė, kad klijais išteptomis lazdelėmis sugavę kitus nei nurodyti Dekrete Nr. 135/2000 paukščius medžiotojai privalo juos išvalyti ir paleisti, nepaneigia minėto gaudymo būdo neatrankinio pobūdžio.
- 21 Atsižvelgiant į pirmiau pateiktus vertinimus, konstatuotina, kad pagal direktyvos 8 straipsnio 1 dalį medžioklė su „parany“ yra draudžiama.

Dėl direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytos pasėlių apsaugos nuo didelės žalos kaip medžioklės su „parany“ pateisinimo

Šalių argumentai

- 22 Komisijos manymu, sąlygos, pagal direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punktą galinčios pateisinti nukrypimą nuo šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje numatyto draudimo

gaudyti paukščius klijais išteptomis lazdelėmis, šiuo atveju yra neįvykdytos. Visų pirma yra kitų priimtinių sprendimų siekiant išvengti nurodytos strazdų daromos didelės žalos vynuogynų ir alyvmedžių pasėliams. Iš tiesų medžioklė šautuvais arba garsinės patrankos yra sėkmingai naudojamos kitose Ispanijos autonominių sričių teritorijose. Antra, Komisija prieštarauja dėl Ispanijos vyriausybės nurodyto žalos dydžio. Strazdų populiacijos, kurioms taikoma Dekrete Nr. 135/2000 įtvirtinta leidžianti nukrypti medžioklės sistema, ir šių paukščių per dieną sulesamas augalinio maisto dienos kiekis yra pervertinti. Trečia, Komisijos manymu, išduotų leidimų naudoti „parany“ ir alyvmedžių bei vynuogynų išdėstymas geografiniu požiūriu nesutampa.

- 23 Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad Komisijos nurodyti alternatyvūs sprendimai apsaugoti pasėlius nuo žalos yra nepriimtini. Garsinių patrankų kaina, palyginti su patirta žala, yra per didelė ir dėl jų naudojimo gali kilti gaisrų. Šautuvų naudojimas sukeltų leidimų medžioti skaičiaus didėjimą ir medžioklės sezono pratęsimą. Alternatyvūs sprendimai pakenktų atitinkamoje teritorijoje esančių medžiojamų paukščių populiacijos pusiausvyrai, juo labiau kad Valensijos medžiotojų elgesys nėra panašus į kitų autonominių sričių medžiotojų elgesį. Dėl žalos vynuogynų ir alyvmedžių pasėliams dydžio Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad jos teiginiai šiuo klausimu yra teisingi ir kad Komisija savo vertinime neatsižvelgė į visas atitinkamas aplinkybes.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 24 Primintina, kad leidžianti nukrypti nuo direktyvos 8 straipsnio nuostata pagal direktyvos 9 straipsnio 1 dalį gali būti taikoma tik tuomet, jei nėra jokio kito

priimtino sprendimo, ir dėl to paties 9 straipsnio 1 dalies a–c punktuose išsamiai išvardytų priežasčių (žr. būtent 1987 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, 262/85, Rink. p. 3073, 7 punktą), įskaitant pasėlių apsaugą nuo didelės žalos.

- 25 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad kitose Ispanijos srityse, pavyzdžiui, Kastilijoje-La Manča, ir ypač Andalūzijoje, kur gausiai auginami alyvmedžiai ir vynuogynai bei kur taip pat yra didelės strazdų populiacijos, medžioti klijais išteptomis lazdelėmis neleidžiama. Strazdai ten gali būti medžiojami šautuvais, o tai yra atrankinis žudymo būdas. Tačiau neatrodo, kad minėtų regionų alyvmedžiai ir vynuogynai patiria didesnę žalą nei Valensijos srityje esantys tokie patys pasėliai.
- 26 Ispanijos vyriausybės argumentas, kad pakeitus strazdų medžioklę su „parany“ medžiokle šautuvais dėl šautuvų skaičiaus ir iš to išplaukiančio medžioklės dienų padaugėjimo būtų labai sutrikdytos kitų rūšių medžiojamų paukščių populiacijos, ir dėl to jos sumažėtų, nėra pagrįstas jokių įrodymu iš su šiuo procesu susijusios bylos medžiagos. Šiuo atžvilgiu pabrėžtina, kad iš Ispanijos vyriausybės pripažinimo matyti, jog raudonosios kurapkos, kurios gali būti medžiojamos pagal direktyvos 7 straipsnį ir II priedo 1 dalį, ir strazdai tuo pačiu metu ir be jokių problemų yra medžiojami Valensijos srities teritorijoje. Be to, ši aplinkybė, nesant kitos atitinkamos tai paneigiančios informacijos, neparodo, kad Valensijos medžiotojams būdingas ypatingas elgesys.
- 27 Be to, iš Dekreto Nr. 135/2000 preambulės matyti, kad kitų, priimtinesnių nei strazdų medžioklę su „parany“, sprendimų nebuvimas yra susijęs su tuo, kad šis būdas labiau atitinka Valensijos srityje plačiai paplitusią tradiciją nei pasėlių apsaugą nuo didelės žalos.

- 28 Taip pat neginčijama, kad 80 % šios srities teritorijoje įrengtų „parany“ yra Katalonijos provincijoje, iš kurių 69,5 % – zonose, kuriose nėra alyvmedžių ir vynuogynų pasėlių. Todėl pateisinimas, pagrįstas minėtų pasėlių apsauga nuo didelės žalos, su šia aplinkybe, atrodo, nesiderina.
- 29 Šiomis aplinkybėmis negali būti darytina išvada, jog nustatyta, kad siekiant apsaugoti pasėlius nuo didelės žalos nėra kito priimtino sprendimo, išskyrus medžioklę su „parany“, ir kad toks yra šios medžioklės rūšies tikslas.
- 30 Iš to išplaukia, kad medžioklė su „parany“ yra nepateisinama pagal direktyvos 9 straipsnio 1 dalies a punktą.
- 31 Taigi Komisijos ieškinys šiuo klausimu yra pagrįstas.

Dėl direktyvos 9 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyto nedidelio tam tikrų rūšių paukščių kiekio gaudymo kaip medžioklės su „parany“ pateisinimo

Šalių argumentai

- 32 Komisijos teigimu, šioje byloje nagrinėjama medžioklė neatitinka nei reikalavimo, kad būtų gaudoma atrankiniu būdu, nei reikalavimo, kad būtų gaudomas nedidelis paukščių kiekis direktyvos 9 straipsnio 1 dalies c punkto prasme.

- 33 Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad medžioklė kliais išteptomis lazdelėmis, reglamentuojama Dekrete Nr. 135/2000, yra atrankinis gaudymo būdas. Be to, atsižvelgiant į strazdų, kuriuos galima medžioti kliais išteptomis lazdelėmis, skaičiaus ir visų Valensijos srities teritorijoje esančių strazdų skaičiaus santykį, darytina išvada, jog minėta medžioklė atitinka nedidelio tam tikrų rūšių paukščių kiekio teisėtą naudojimą.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 34 Primintina, jog tam, kad valstybėje narėje įtvirtintas leidimas nukrypti nuo draudimo naudoti kliais išteptas lazdeles paukščių gaudymui būtų suderintas su direktyvos 9 straipsnio 1 dalies c punktu, jis bet kuriuo atveju turi būti taikomas atrankiniu būdu ir skirtas gaudyti tik nedidelį paukščių kiekį (šiuo klausimu žr. 1988 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, 252/85, Rink. p. 2243, 28 punktą).
- 35 Šiuo atveju reikia pirmiausia patikrinti, ar ši sąlyga yra iš tikrųjų įvykdyta.
- 36 Šiuo atžvilgiu „(Komisijos) antroji ataskaita dėl Direktyvos 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos taikymo“ (1993 m. lapkričio 24 d. COM(93) 572 galutinis) nurodo, kad pagal ORNIS komiteto darbus „nedideliu kiekiu“ turi būti laikoma mažiau nei 1 % viso metinio atitinkamos populiacijos mirtingumo (vidutinė vertė) kalbant apie rūšis, kurių negalima medžioti, ir 1 %, jei tai yra rūšys, kurias galima medžioti, o „atitinkama populiacija“, kiek tai susiję su migruojančių paukščių rūšimis, turi būti laikoma sričių, iš kurių atskrenda didžiausia jų dalis, praskrendanti

per sritį, kurioje galioja leidimas nukrypti jo taikymo laikotarpiu, populiacija. ORNIS komitetas yra direktyvos derinimo su mokslo ir technikos pažanga komitetas, įkurtas pagal jos 16 straipsnį. Jį sudaro valstybių narių atstovai, o jam pirmininkauja Komisijos atstovas.

- 37 *SEO/BirdLife* ataskaitoje pažymima, kad išsamiausioje vakarinio paukščių migracijos regiono gamtos istorijos apybraižoje (*The BIRDS of Western Palearctic: Cramp 1988, Snow et Perrins 1988*) yra nurodyta, jog strazdų giesmininkų metinis mirtingumo procentas gali kisti nuo 40 iki 54 %, o baltabruvių strazdų – nuo 57 iki 58 %.
- 38 Taigi nustatyta, kad strazdų populiacijoje iš regionų, iš kurių atskrenda pagrindinė migruojančių paukščių dalis, priskaičiuojama apie 16 milijonų strazdų giesmininkų ir 5,9 milijono baltabruvių strazdų. Strazdo giesmininko atveju atitinkantis 1 % šios rūšies viso metinio mirtingumo skaičius neviršija 86 400 vienetų, o baltabruvio strazdo – 34 200 vienetų.
- 39 Taip pat akivaizdu, jog naudojantis 2001 m. Valensijos srities kompetentingų valdžios institucijų suteiktais leidimais medžioti su „parany“ buvo sugauta iki 429 600 paukščių.
- 40 Taigi tampa aišku: kad ir koks būtų sugautų strazdų giesmininkų ir baltabruvių strazdų kiekio santykis, strazdų, kuriuos leidžiama medžioti su „parany“, skaičius labai viršija ORNIS komiteto apibrėžtą nedidelį kiekį, kuriuo remiasi Komisija.

- 41 Tačiau, nors tiesa, kad ORNIS komiteto nustatytas nedidelio kiekio kriterijus valstybių narių teisiškai neįpareigoja, dėl pripažintos šio komiteto nuomonių mokslinės vertės ir Teisingumo Teismui nepateikus jokio kito priešingo mokslinio įrodymo Teisingumo Teismas juo gali remtis vertindamas, ar valstybės narės, atsakovės, taikoma leidžianti nukrypti nuostata pagal direktyvos 9 straipsnio 1 dalies c punktą atitinka sąlygą, kad gali būti gaudomi tik nedideli atitinkamų paukščių kiekiai (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus*, C-3/96, Rink. p. I-3031, 69 ir 70 punktus).
- 42 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad būtent iš šio sprendimo 40 punkto išplaukia, kad tokia medžioklė su „parany“, šiuo atveju vykdoma Valensijos srityje, neatitinka šios sąlygos.
- 43 Todėl Komisijos kaltinimas, kad medžioklė su „parany“ neatitinka direktyvos 9 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimų, taip pat pagrįstas.
- 44 Todėl, nesant būtinybės nagrinėti kitų šį kaltinimą grindžiančių argumentų, pripažintina, kad Valensijos srities teritorijoje leisdamą medžioklę kliais išseptomis lazdelėmis, t. y. būdu, žinomu pavadinimu „parany“, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal direktyvos 8 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnio 1 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Ispanijos Karalystė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Valensijos srities teritorijoje leisdama medžioklę klėjais išteptomis lazdelėmis, t. y. būdu, žinomu pavadinimu „parany“, Ispanijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvos 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos 8 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnio 1 dalį.**
- 2. Priteisti iš Ispanijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.